

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Nordström Karl Mikael Hansson	Telia Tunnistus	12.12.2024 13:10:49 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisälllys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (8 sivua)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

PL 86

90101 Oulu

kirjaamo.pohjois-pohjanmaa@ely-keskus.fi

Viite: POPELY/24700/2024

Metsähallituksen lausunto luonnonsuojelulain 35 § mukaisesta arvioinnista koskien Hallan merituulivoimahankkeen sähkönsiirron vaikutuksia Revonnevan-Ruonnevan Natura-alueeseen

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus pyytää Metsähallitukselta lausuntoa luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisesta arvioinnista Hallan merituulivoimahankkeen sähkönsiirron vaikutuksista Revonnevan-Ruonnevan Natura-alueeseen (FI1105001, SAC/SPA). Hankkeen reittivaihtoehto SVE5 sijoittuu Natura-alueen kahden osa-alueen väliin lähimmillään 70 metrin päähän Ruonnevan ja 195 metrin päähän Revonnevan alueesta. Voimajohto sijoittuu Natura-alueen läheisyydessä uuteen maastokäytävään ja johtoalueen leveydeksi tulee 62 metriä. Hankkeesta vastaa Halla Offshore Wind Oy.

Revonneva-Ruonneva on karujen aapa- ja keidassoiden sekayhdistymänä merkittävä suoalue Perämeren rannikkoseudulla. Alueen suojeluperusteita ovat Natura-tietolomakkeen mukaan kuusi luontodirektiivin luontotyyppiä (6270, 7110, 7230, 7310, 9010, 91D0) sekä kaikkiaan 23 lintudirektiivin lajia. Lisäksi Natura-tietolomakkeen kohdassa 3.3. (Muut tärkeät kasvi- ja eläinlajit) Revonnevan-Ruonnevan alueen osalta mainitaan viisi lajia (vaaleasara, saamenmaansara, hoikkavilla, suovalkku, rimpivihvilä).

Valtaosa Revonnevan-Ruonnevan Natura-alueesta on Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien (JHT) taseessa suojeluun varattuna alueena. Aluetta ei ole perustettu luonnonsuojelualueeksi. Metsähallitus lausuu Natura-arvioinnista maanhaltijan ja valtion luonnonsuojelualueiden hoidon ja käytön suunnittelusta vastaavan viranomaisen roolissa.

Laadittu Natura-arviointi (AFRY, päiväys 30.5.2024, päivitetty 30.10.2024)

Seuraavassa esitetään yhteenveto tehdystä arvioinnista ja sen tuloksista. Arvioinnin yksityiskohdat esitetään varsinaisessa arviointiraportissa (Halla Offshore Wind Oy:

Hallan merituulivoimahanke ja hankkeen mantereen sähkönsiirtoon liittyvä 400 kV:n voimajohto: Revonneva-Ruonneva Natura-arviointi, päiväys 30.5.2024 (päivitetty 30.10.2024) AFRY)

Arvioinnin toteutus ja menetelmät

Natura-arviointi on laadittu asiantuntija-arviona olemassa oleviin selvityksiin ja lähtötietoihin pohjautuen. Arvioinnissa on lisäksi tukeuduttu arvioinnin tekijöiden asiantuntemukseen ja kokemukseen Natura-alueiden suojeluperusteina mainittujen luontotyyppien ekologiasta sekä lajien käyttäytymisestä. Arvioinnin lähtökohtana on käytetty Natura-vaikutusten arviointia koskevaa ohjeistusta (mm. Euroopan komissio 2021, Mäkelä & Salo 2023).

Natura-arvioinnin lähtötietoina käytettiin 1) Natura-alueen tietolomaketta, 2) uhanalaisten lajien esiintymätietoja (tietokantaote Laji.fi -tietokannasta 13.9.2023), 3) petolintujen rengastus- ja pesätiedot (Luomus, Metsähallitus), 4) Natura-alueiden biotooppikuviot (Metsähallitus), 5) Hallan merituulivoimapuistohankkeeseen ja mantereen sähkönsiirtoon liittyvät luontoselvitykset 2022–2023 (AFRY Finland Oy 2023, julkaistaan Hallan YVA-selostuksen liiteraportteina), 6) kartta- ja ilmakuvaineistot, viranomaistahojen ylläpitämät karttapalvelut ym. avoimet tietoaaineistot, sekä 7) Hallan merituulivoimapuiston ja mantereen sähkönsiirron hankesuunnitelma.

Keskeiset vaikutukset luontotyypeihin

Suunnitellun voimajohtoreitti SVE5 sijoittuu lähimmillään 70 metrin päähän Ruonnevan osa-alueen länsi- ja 195 m päähän Revonnevan osa-alueen pohjoispuolelle. Natura-alueen ja voimajohdon väliin jää junarata ja huoltotie. Natura-alueen läheisyydessä voimajohto sijoittuu uuteen maastokäytävään, jonka leveys on 62 metriä. Muut reittivaihtoehdot (SVE2/SVE3) sijoittuvat noin kolmen kilometrin päähän alueesta eikä niillä arvioida olevan vaikutuksia Natura-alueeseen.

Junaradan ja tien viereen sijoittuvan voimajohdon SVE5 rakentamisesta tai toiminnasta ei arvioida aiheutuvan suoria tai epäsuoria vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille. Nykyisen tien käyttö voi aiheuttaa pölyämistä Natura-alueelle eikä voimajohdon rakentaminen merkittävästi lisää vaikutuksia. Arvioinnissa vaikutuksia on tarkasteltu erityisesti keidassoiden (7110) ja aapasoiden (7310) osalta. Arvioinnin mukaan keidassuot-luontotyyppiä on Natura-alueella lähimmillään 145 m päässä hankealueesta. Luontotyyppiin voi kohdistua välillisiä vaikutuksia mm. avoimen reunavyöhykkeen laajentumisesta, mutta

vaikutukset arvioidaan etäisyyden vuoksi vähäiseksi. Mahdollisten vesitalouden muutosten ei arvioida ulottuvan keidassuot-luontotyyppille.

Aapasuot-luontotyyppiä esiintyy lähimmillään noin 200 metrin etäisyydellä voimajohdon keskilinan pohjoispuolella. Suunniteltu voimajohtoalue on ennestään ihmisvaikutteista ympäristöä (mm. peltoalue), minkä lisäksi johtoalueen ja Revonnevan väliin jää puustoinen vyöhyke. Johtoalue sijoittuu osin Uutelan pelloaukealle, jolta voi arvioinnin mukaan epäsuotuisissa tuuliolosuhteissa kulkeutua vähäisiä pölyämisvaikutuksia Natura-alueelle. Vaikutus arvioidaan kuitenkin epätodennäköiseksi etäisyyden vuoksi. Voimajohdon ja Revonnevan välissä sijaitsee ojitettua suota, jossa pääasialliset virtaussuunnat ovat Natura-alueesta poispäin, mikä ehkäisee rakentamisaikaisen kiintoaineksen ja muun kuormituksen kulkeutumista Natura-alueen suuntaan. Luontotyyppiin kohdistuvat vaikutukset arvioidaan korkeintaan vähäisiksi, mutta melko epätodennäköisiksi pitkän etäisyyden vuoksi

Muita luontotyyppejä (6270, 7230, 9010, 91D0) ei arvioida sijoittuvan hankealueen läheisyyteen sellaiselle etäisyydelle, että niihin voisi kohdistua vaikutuksia arvioinnissa tunnistettujen suorien tai epäsuorien vaikutusmekanismien kautta.

Keskeiset vaikutukset linnustoon

Hankkeen vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena olevalle linnustolle arvioidaan kokonaisuudessaan vähäiseksi ja ne liittyvät lähinnä rakentamisen aikaiseen häiriöön sekä mahdolliseen törmäysriskiin. Vähäisiä vaikutuksia arvioidaan aiheutuvan laulujoutsenelle, metsähanhelle, jouhisorsalle, sinisuo-, tuuli- ja nuolihaukalle, pyylle, teerelle, metsolle, kurjelle, suopöllölle, palokärjelle sekä salassa pidettävälle lajille. Vaikutuksia voidaan lieventää ajoittamalla rakentamistyöt pesimäkauden ulkopuolelle ja asentamalla voimajohtoihin näkyvyyttä parantavia huomiorakenteita.

Yhteisvaikutukset

Tiedossa ei ole hankkeita tai suunnitelmia, joiden kanssa arvioidulla hankkeella olisi yhteisvaikutuksia Revonnevan-Ruonnevan Natura-alueeseen.

Vaikutusten lieventäminen

Sähkönsiirron vaikutuksia Revonneva-Ruonnevan Natura-alueeseen voidaan vähentää valitsemalla vaihtoehdoksi Natura-alueesta etäälle sijoittuva vaihtoehto SVE2 tai SVE3. Voimajohtovaihtoehdon SVE5 osalta Natura-alueeseen kohdistuvia vaikutuksia

voidaan lieventää ajoittamalla rakentaminen talviaikaan sekä rakennusaikaisten pintavaluntavesien asianmukaisella hallinnalla. Rakennustöiden yhteydessä tulee lisäksi huomioida johtoaukean ulkopuolelle jäävä Natura-alue ja välttää alueella työkoneilla liikkumista. Linnuston osalta voimajohtojen aiheuttamaa törmäysriskiä voidaan pienentää merkitsemällä voimajohto huomiomerkein. Lisäksi rakennustöiden ajoittaminen lintujen pesimäkauden ulkopuolelle on suositeltava lievennystoimenpide.

Epävarmuustekijät

Arvioinnin ovat laatineet kokeneet biologit ja työtä varten on ollut käytettävissä riittävät lähtötiedot. Hankkeen tietoja sekä Natura-alueen luontotyyppi- ja lajitietoja on tarkasteltu rinnakkain ja sen perusteella on arvioitu, onko merkittävä vaikutus mahdollinen. Mahdollisia epävarmuuksia arviointiin voisivat aiheuttaa esimerkiksi ennalta arvaamattomat tai välilliset vaikutukset. Kokonaisuudessaan vaikutusarviointia laadittaessa ei ole havaittu seikkoja, jotka aiheuttavat huomioitavaa epävarmuutta arvioinnin johtopäätöksiin

Johtopäätökset

Voimajohdon rakentamisesta ei aiheudu suoria tai epäsuoria vaikutuksia suojeluperusteena oleville luontotyypeille melko pitkän etäisyyden takia. Hankkeen vaikutukset linnustolle arvioidaan kokonaisuudessaan vähäiseksi. Vaikutukset liittyvät lähinnä rakentamisen aikaiseen häiriöön ja mahdolliseen törmäysriskiin. Molempia vaikutuksia voidaan lieventää ajoittamalla rakentamistyöt pesimäkauden ulkopuolelle ja asentamalla voimajohtoihin näkyvyyttä parantavia huomiorakenteita.

Kokonaisuutena vaikutusten ei arvioida pitkällä aikavälillä heikentävän suojelun perusteena olevien luontotyyppien, kasvi- ja lintulajien suotuisan suojelutason säilymistä Revonneva-Ruonneva Natura-alueella tai koko Natura-alueverkostossa.

Metsähallituksen lausunto Natura-arvioinnista koskien Revonnevan-Ruonnevan Natura-alueetta (FI1105001, SAC/SPA)

Arvioinnin kohdentaminen ja asianmukaisuus

Metsähallitus katsoo, että Natura-arvioinnissa tunnistetaan Revonnevan-Ruonnevan Natura-alueen keskeiset suojeluperusteet ja Natura-arviointi on kohdennettu asianmukaisesti niihin. Arvioinnissa kuvataan lisäksi laajasti Natura-arvioinnin

periaatteita sekä voimajohtohankkeiden yleisiä vaikutusmekanismeja mm. kirjallisuuteen perustuen.

Vaikutuksia Natura-alueen luontotyyppeihin arvioidaan Metsähallituksen biotooppitietojen perusteella. Natura-alue on Natura-luontotyyppien osalta kokonaan inventoitu. Metsähallitus katsoo arvioinnin lähtötiedot tältä osin riittäviksi. Linnustovaikutusten arviointi on sen sijaan yleispiirteisempi ja voimajohtoon vaikutuksia arvioidaan ensisijaisesti voimajohtohankkeiden yleisten vaikutusmekanismien perusteella. Natura-alueen suojeluperusteena olevien lajien esiintymistä tai lajien ominaispiirteitä (mm. pesimäympäristö, häiriöherkkyys) ei arvioinnissa käytännössä kuvata eikä arvioinnin johtopäätöksiä tältä osin juuri perustella.

Natura-arvioinnissa käytetyissä lähtötiedoissa viitataan lajitietojen osalta Lajitietokeskuksen (kpl 4.1) ja laulujoutsenen osalta (kpl 5.2.2) myös Tiira-havaintotietokannan tietoihin. Lisäksi Natura-arvioinnin lähtötiedoissa (kpl 4.1) viitataan Hallan merituulivoimahankkeen yhteydessä tehtyihin luontoselvityksiin. Linnustotietojen määrää em. tietokannoissa tai hankkeessa tehtyjen luontoselvitysten merkitystä Natura-arvioinnille ei arviointiraportissa kuitenkaan kuvata. Yhteysviranomaisena on Hallan merituulivoimahankkeen YVA-ohjelmasta antamassaan lausunnossa (POPELY/2407/2021, päiväys 24.11.2022) edellyttänyt, että hankkeessa tarkastelluilta sähkönsiirtoreiteiltä tulee olemassa olevien lähtötietojen perusteella tunnistaa linnustolle potentiaalisimmat alueet ja kohdistaa niille pesimälinnustoinventoinnit soveliaaseen aikaan. Natura-arvioinnin perusteella ei kuitenkaan selviä, onko täydentäviä selvityksiä kohdennettu Revonneva-Ruonnevan Natura-alueen läheisyyteen. Lausuntoa Natura-arvioinnista pyydetään ennen YVA-selostuksen kuuluttamista, minkä vuoksi luontoselvitykset eivät ole lausuntoa annettaessa julkisia eikä niitä myöskään ole sisällytetty Natura-arvioinnin liitteisiin.

Metsähallitus katsoo, että alueen suojeluperusteena olevaa linnustoa ja eri lajien esiintymistä erityisesti voimajohtoalueen läheisyydessä ei Natura-arvioinnissa kuvata riittävällä tarkkuudella, jotta hankkeen vaikutuksia yksittäisiin lajeihin olisi mahdollista arvioida yksityiskohtaisesti. Natura-arvioinnissa olisi tullut kuvata vähintään arvioinnissa esiintuotujen aineistolähteiden (merituulivoimahankkeen omat luontoselvitykset, Tiira, Lajitietokeskus) antamat tiedot alueen linnustosta sekä arvioida tämän perusteella aineiston riittävyys ja tarve mahdollisille lisäselvityksille. Metsähallitus huomauttaa, että Revonnevan-Ruonnevan Natura-alueelle sijoittuu linnuston vakiolaskentalinjoja, jotka on laskettu edellisen kerran vuonna 2020. Myös Revonneva-Ruonneva NATA-arviointia (Natura-alueen tilan arviointi) on päivitetty vuonna 2023 ja siihen on osaltaan tietoa Natura-alueen tilasta ja luontoarvoista.

Vaikutusten merkittävyys arvioidaan Natura-arvioinnissa useaan merkittävyyssluokkaan perustuvalla asteikolla (kuvattu arvioinnin kappaleessa 4.2). Metsähallitus huomauttaa, että päivitetyn LUOPAS-oppaan mukaan (Mäkelä & Salo 2024, <https://helda.helsinki.fi/items/d2c3ab28-1ebe-42a0-9712-0da31675578f>) useampiportaista luokittelua ei tule Natura-arvioinnissa käyttää, koska luokitusta ei ole sidottu Natura-arvioinnin kannalta keskeiseen, merkittävän heikennyksen kynnökseen ja sen käyttö voi siten heikentää arvioinnin läpinäkyvyyttä. Vaikutuksia tulee Natura-arvioinnissa arvioida LUOPAS-oppaan ohjeistuksen mukaisesti kaksiporaisella asteikolla (merkittävä – ei merkittävä).

Vaikutukset luontotyyppeihin

Suunniteltu voimajohto sijoittuu pääosin nykyisen junaradan yhteyteen, jonka toteuttaminen on jo vaikuttanut alueen suokasvillisuuteen. Epävarmuutena luontotyyppivaikutusten osalta on, ettei arvioinnissa esitetä johtokäytävän tai pylväspaikkojen yksityiskohtaista sijaintia suhteessa Natura-alueeseen sekä olemassa olevaan junarataan.

Metsähallitus katsoo, että epävarmuuksista huolimatta Natura-arviointi on luontodirektiivin luontotyyppien osalta riittävä. Metsähallitus katsoo, ettei hankkeen toteuttamisesta aiheudu todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia luontodirektiivin luontotyyppeihin, jos hanke toteutetaan olemassa olevan junaradan yhteyteen ja toteuttamisessa huomioidaan arvioinnissa esiintuodut tekijät (rakentaminen talviaikaan, rakentamisen aikaisten valumavesien hallinta) vaikutusten ehkäisemiseksi.

Vaikutukset lintudirektiivin lajeihin

Metsähallitus toteaa, että tehty Natura-arviointi on linnustovaikutusten osalta hyvin yleispiirteinen. Hankkeen vaikutuksia alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin arvioidaan pääosin samoilla sanamuodoilla, joiden mukaan hankkeesta voi aiheutua vaikutuksia eri lintulajeihin rakentamisen aikaisten häiriötekijöiden ja törmäysriskien kautta. Jos vaikutuksia arvioidaan aiheutuvan, niiden arvioidaan kuitenkin jäävän kaikkien lajien osalta vähäisiksi.

Metsähallitus katsoo, että arvioinnin johtopäätökset vähäisistä vaikutuksista alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin voivat joidenkin lajien (mm. soiden varpuslinnut) olla oikeita. Arvioinnin puute on kuitenkin se, ettei tehtyjä johtopäätöksiä käytännössä perustella eikä arvioinnin pohjaksi myöskään kuvata alueen suojeluperustelajien esiintymistä. Nämä tiedot olisivat Natura-arvioinnin

ymmärrettävyyden ja läpinäkyvyyden kannalta keskeisiä, jotta viranomaisen on mahdollista tehdä luotettavia johtopäätöksiä arvioinnin riittävydestä sekä hankkeen vaikutuksista. Alueen suojeluperusteisiin kuuluu kuitenkin myös lajeja, jotka voivat häiriintyä voimajohdon rakentamisesta (esim. metso) tai joiden on havaittu törmäävän voimajohtoihin (mm. päiväpetolinnut, kurki).

Voimajohdon törmäyksille alttiista lajeista kurki on Revonnevan-Ruonnevan Natura-alueen suojeluperusteena sekä pesivänä että levähtävänä lajina. Myös Revonneva-Ruonnevan, Haarasuon ja Huhtaneva-Luminevan Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelmassa 2010–2025 (<https://julkaisut.metsa.fi/julkaisu/revonneva-ruonnevan-haarasuon-ja-huhtaneva-luminevan-natura-2000-alueiden-hoito-ja-kayttosuunnitelma-2010-2025/>) tuodaan esiin alueella levähtävät kurjet. Mikäli alueella levähtävät kurjet liikkuvat niin Natura-alueen eri osa-alueiden kuin suoalueisiin rajautuvien peltoalueiden välillä, voi uusi sähkönsiirtolinja lisätä niiden törmäysriskiä. Kurkeen kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa pesiviä ja levähtäviä kurkia ei erotella, vaikka lajin käyttäytyminen ja siihen kohdistuvat vaikutusmekanismit ovat pesivien ja levähtävien lintujen osalta erilaiset.

Metsähallitus huomauttaa, että Revonnevan-Ruonnevan Natura-alueelle on jo aiemmin toteutettu useita voimajohtoja, jotka kulkevat myös Natura-alueeseen kuuluvien suoalueiden yli. Suunniteltu hanke lisää osaltaan voimajohtojen yhteisvaikutusta (mm. törmäysriski) erityisesti alueen linnustoon. Osin tästäkin syystä arviointi tulee laatia asianmukaisesti, jotta hankkeen vaikutuksia yhdessä alueelle aikaisemmin toteutettuihin voimajohtoihin kanssa voidaan arvioida.

Natura-arvioinnissa esitetään vaikutusten lievennyskeinona hankkeen toteuttamista jonkun muun vaihtoehdon kuin SVE5:n pohjalta. Metsähallitus katsoo, että tämä johtopäätös on Revonneva-Ruonnevan Natura-alueen osalta oikea. Muut vaihtoehdot sijoittuvat etäämmälle Revonneva-Ruonnevan Natura-alueesta, eikä niistä aiheudu vaikutuksia Natura-alueeseen. Mikäli hankkeen toteuttamista jatketaan vaihtoehdon SVE5 osalta, tule Natura-arviointia täydentää linnuston osalta tässä lausunnossa esitettyjen puutteiden mukaisesti.

Johtopäätökset

Natura-arvioinnin tarkoituksena on luoda riittävä tiedollinen pohja Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi. EU-tuomioistuimen oikeuskäytännön (mm. C-441/17, C-258/11) mukaan Natura-arvioinnissa ei saa olla aukkoja ja siinä pitää käyttää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily suunniteltujen töiden vaikutuksista.

Metsähallitus katsoo, että Natura-arviointi on luontotyyppien osalta riittävä eikä hankkeella ole todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia Revonnevan-Ruonnevan Natura-alueen luontotyyppeihin. Johtopäätös kuitenkin edellyttää, että hanke toteutetaan olemassa junaradan yhteyteen ja toteuttamisessa huomioidaan arvioinnissa esiintuodut tekijät vaikutusten ehkäisemiseksi (rakentaminen talviaikaan, rakentamisen aikaisten valumavesien hallinta).

Linnustovaikutusten osalta arviointiin liittyy puutteita eikä tehtyä Natura-arviointia voi pitää asianmukaisella tavalla tehtynä Euroopan komission menetelmäohje (2021/C 437/01) tai kansallinen ohjeistus (Mäkelä ja Salo 2024) huomioon ottaen. Arvioinnin suurimpana puutteena Metsähallitus pitää lähtötietojen puuttumista alueen suojeluperusteena olevien lintulajien esiintymisestä. Perustiedot lajeista ja niiden esiintymisestä muodostavat pohjan vaikutusten arvioinnille sekä vaikutusten lieventämistarpeiden määrittelylle. Metsähallitus katsoo, että lähtötietojen puuttuminen heikentää Natura-arvioinnissa tehtyjen johtopäätösten luotettavuutta.

Natura-arvioinnissa esitetään vaikutusten lievennyskeinona hankkeen toteuttamista jonkun muun vaihtoehdon kuin SVE5:n pohjalta. Metsähallitus katsoo, että tämä johtopäätös on Revonneva-Ruonnevan Natura-alueen osalta oikea. Muut vaihtoehdot sijoittuvat etäämmälle Revonneva-Ruonnevan Natura-alueesta, eikä niistä aiheudu vaikutuksia Natura-alueeseen. Mikäli hankkeen toteuttamista jatketaan vaihtoehdon SVE5 osalta, tule Natura-arviointia täydentää linnuston osalta tässä lausunnossa esitetyjen puutteiden mukaisesti.

Lausunnon valmistelusta on vastannut maankäytön erityisasiantuntija Asko Ijäs Metsähallituksen luontopalveluista.

Turussa 12.12.2024

Mikael Nordström

Asiointijohtaja

Metsähallitus, luontopalvelut

Tiedoksi Metsähallitus